Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

17. december 2015*

»Præjudiciel forelæggelse — elektroniske kommunikationsnet og -tjenester — direktiv 2002/20/EF — artikel 12 og 13 — administrationsgebyrer — afgifter for tilladelser til installation af faciliteter — anvendelsesområde — kommunal lovgivning — afgift på antenner til mobiltelefoni«

I sag C-454/13,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Tribunal de première instance de Bruxelles (førsteinstansret i Bruxelles, Belgien) ved afgørelse af 17. maj 2013, indgået til Domstolen den 13. august 2013, i sagen:

Proximus SA, tidligere Belgacom SA

mod

Commune d'Etterbeek,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af formanden for Anden Afdeling, M. Ilešič, som fungerende formand for Tredje Afdeling, samt dommerne C. Toader, D. Šváby, E. Jarašiūnas (refererende dommer) og C.G. Fernlund,

generaladvokat: N. Wahl

justitssekretær: fuldmægtig V. Tourrès,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 3. september 2015,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Proximus SA, tidligere Belgacom SA, ved advocaten B. Den Tandt og H. De Bauw

— Commune d'Etterbeek ved avocats I. Lemineur, P. Vassart og T. Swennen

— Europa-Kommissionen ved J. Hottiaux og L. Nicolae, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

* Processprog: fransk.

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 12 og 13 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/20/EF af 7. marts 2002 om tilladelser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (tilladelsesdirektivet) (EFT L 108, s. 21).

2 Denne anmodning er indgivet i forbindelse med en sag mellem Proximus SA, tidligere Belgacom SA, og Commune d'Etterbeek (Etterbeek kommune, Belgien) vedrørende en afgift på antenner til mobiltelefoni, som er opstillet på nævnte kommunes område.

Retsforskrifter

EU-retten

3 Tilladelsesdirektivets artikel 1 med overskriften »Formål og anvendelsesområde« bestemmer i stk. 2:

»Dette direktiv finder anvendelse på tilladelser i forbindelse med udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.«

4 Dette direktivs artikel 2 med overskriften »Definitioner« bestemmer i stk. 2, litra a), at begrebet »generel tilladelse« skal forstås som »retlige rammer, der er fastsat af medlemsstaten, og som sikrer ret til at udbyde elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, samt opstiller sektorspecifikke forpligtelser, der, i medfør af dette direktiv, kan gælde alle eller specifikke typer elektroniske kommunikationsnet og -tjenester«.

5 Nævnte direktivs artikel 12 vedrører administrationsgebyrer, som medlemsstaterne kan pålægge virksomheder, der udbyder en tjeneste eller et net i henhold til den generelle tilladelse, eller som har fået tildelt brugsrettigheder, samt de nærmere bestemmelser om pålæggelse af sådanne gebyrer.

6 Tilladelsesdirektivets artikel 13, der har overskriften »Afgifter for brugsrettigheder og tilladelser til installation af faciliteter«, er affattet således:

»Medlemsstaterne kan give den relevante myndighed tilladelse til at opkræve afgifter for brugsret til radiofrekvenser eller numre eller for tilladelser til at installere faciliteter på, over eller under offentlig eller privat ejendom, som afspejler behovet for at sikre, at disse ressourcer udnyttes optimalt. Medlemsstaterne sikrer, at sådanne afgifter er ikke-diskriminerende, transparente, objektivt begrundede og forholdsmæssigt afpassede efter det tilsigtede formål og tager hensyn til målene i artikel 8 i [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/21/EF af 7. marts 2002 om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (rammedirektivet) (EFT L 108, s. 33)].«

Belgisk ret

7 Den 26. februar 2007 vedtog kommunalbestyrelsen i Etterbeek kommune en afgiftsbekendtgørelse, hvorved der indførtes en årlig afgift på antenner til mobiltelefoni (herefter »afgiftsbekendtgørelsen«), som fandt anvendelse fra den 1. januar 2007 til den 31. december 2013.

8 Det præciseres i afgiftsbekendtgørelsens artikel 1, at denne afgift finder anvendelse på »antenner til mobiltelefoni opstillet på Etterbeek kommunes område«, og at begrebet »antenne til mobiltelefoni« omfatter »enhver antenne, der udsender eller videresender elektromagnetiske bølger, der muliggør mobiltelefoni, uanset om den er forbundet med et særskilt anlæg eller fastgjort til et tårn eller en mast«.

9 Denne afgiftsbekendtgørelses artikel 2, stk. 1, bestemmer, at den i hovedsagen omhandlede afgift udgør 4 000 EUR årligt pr. enhed, idet dens artikel 3 præciserer, at dette beløb hvert år indeksreguleres med 2%.

10 Ifølge nævnte afgiftsbekendtgørelses artikel 4 påhviler denne afgift »med solidarisk hæftelse enhver fysisk eller juridisk person, der er indehaver af en tinglig ret eller en brugsret over en antenne til mobiltelefoni. I tilfælde af flere fysiske eller juridiske personers fælles ejendomsret over eller brug af en og samme antenne, påhviler afgiften med solidarisk hæftelse alle medejere og fælles indehavere af en tinglig ret eller en brugsret«.

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

11 Det fremgår af de sagsakter, der er fremlagt for Domstolen, at Belgacom SA, i hvis rettigheder Proximus SA er indtrådt, er operatør af et offentligt elektronisk kommunikationsnet og i denne egenskab ejer og gør brug af antenner til mobiltelefoni, som er opstillet på Etterbeek kommunes område.

12 Etterbeek kommunes myndigheder udstedte i medfør af afgiftsbekendtgørelsen afgiftsansættelser, hvorved Belgacom SA pålagdes at betale den i hovedsagen omhandlede afgift for skatteåret 2009 med et samlet beløb af 108 201,60 EUR. Disse afgiftsansættelser blev påklaget til Etterbeek kommunes borgmester- og viceborgmesterforsamling. Da denne opretholdt afgiftsansættelserne, anlagde Belgacom SA sag for Tribunal de première instance de Bruxelles (førsteinstansret i Bruxelles).

13 Til støtte for sit søgsmål for den forelæggende ret har Belgacom SA gjort gældende, at de omhandlede afgiftsansættelser ikke er forenelige med tilladelsesdirektivet, for så vidt som dette direktiv forbyder, at mobiltelefonioperatører pålægges andre afgifter end dem, der er omfattet af dets artikel 12 og 13. Ifølge selskabet er den i hovedsagen omhandlede afgift omfattet af tilladelsesdirektivets anvendelsesområde, eftersom antenner til mobiltelefoni udgør »faciliteter« i dette direktivs forstand. Denne afgift opfylder imidlertid ikke de betingelser, som er fastsat i det nævnte direktivs artikel 13.

14 Etterbeek kommune har gjort gældende, at tilladelsesdirektivets anvendelsesområde kun vedrører fastlæggelsen af betingelserne for adgang til net. Ifølge kommunen er den i hovedsagen omhandlede afgift hverken en afgift som omhandlet i tilladelsesdirektivets artikel 13 eller et gebyr som omhandlet i dette direktivs artikel 12. Der er tale om en afgift på en økonomisk aktivitet, der fastsættes på grundlag af antenners lokalisering på kommunens område, uafhængigt af eventuelle tilladelser til installation af faciliteter.

15 Henset til disse bemærkninger finder den forelæggende ret, at der foreligger tvivl med hensyn til spørgsmålet, om tilladelsesdirektivets artikel 12 og 13 finder anvendelse i hovedsagen.

16 På denne baggrund har Tribunal de première instance de Bruxelles (førsteinstansret i Bruxelles) besluttet at udsætte sagen og forelægge følgende præjudicielle spørgsmål for Domstolen:

»Skal [tilladelsesdirektivets] artikel 12 og 13 […] fortolkes således, at de er til hinder for, at regler udstedt af en national myndighed eller et lokalt organ i budgetmæssigt øjemed indfører en afgift på infrastruktur til mobiltelekommunikation, som er opført på offentlig eller privat ejendom, og som anvendes som led i udøvelsen af aktiviteter, der er dækket af en generel tilladelse?«

Om det præjudicielle spørgsmål

17 Med spørgsmålet ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om tilladelsesdirektivets artikel 12 og 13 skal fortolkes således, at de er til hinder for, at en afgift som den i hovedsagen omhandlede pålægges enhver fysisk eller juridisk person, der er indehaver af en tinglig ret eller en brugsret over en antenne til mobiltelefoni.

18 Der skal indledningsvis henvises til, at tilladelsesdirektivet ifølge dets artikel 1, stk. 2, finder anvendelse på tilladelser i forbindelse med udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

19 Dette direktiv fastsætter ikke kun regler vedrørende procedurerne for udstedelse af tilladelser eller brugsret til radiofrekvenser eller numre og indholdet af disse tilladelser, men ligeledes regler vedrørende arten eller endog størrelsen af de økonomiske byrder, som er knyttet til disse procedurer, og som medlemsstaterne kan pålægge virksomhederne i sektoren for elektroniske kommunikationstjenester (jf. domme Belgacom og Mobistar, C-256/13 og C-264/13, EU:C:2014:2149, præmis 29, og Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, præmis 15).

20 Som det fremgår af Domstolens faste praksis, er det inden for tilladelsesdirektivets rammer, at medlemsstaterne ikke kan opkræve andre afgifter eller gebyrer i forbindelse med udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester end dem, der er fastsat i dette direktiv (dom Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, præmis 16; jf. i denne retning ligeledes domme Vodafone España og France Telecom España, C-55/11, C-57/11 og C-58/11, EU:C:2012:446, præmis 28 og 29, samt Belgacom og Mobistar, C-256/13 og C-264/13, EU:C:2014:2149, præmis 30).

21 Heraf følger, at for at tilladelsesdirektivets bestemmelser kan finde anvendelse på en afgift som den i hovedsagen omhandlede, skal den afgiftsudløsende begivenhed være knyttet til proceduren for den generelle tilladelse, der i henhold til tilladelsesdirektivets artikel 2, stk. 2, litra a), sikrer ret til at udbyde elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester (dom Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, præmis 17; jf. i denne retning ligeledes domme Fratelli De Pra og SAIV, C-416/14, EU:C:2015:617, præmis 41, Kommissionen mod Frankrig, C-485/11, EU:C:2013:427, præmis 30, 31 og 34, samt Vodafone Malta og Mobisle Communications, C-71/12, EU:C:2013:431, præmis 24 og 25).

22 I denne henseende har Domstolen for så vidt angår tilladelsesdirektivets artikel 12 henvist til, at en afgift, hvor den afgiftsudløsende begivenhed ikke er knyttet til proceduren for den generelle tilladelse, som giver adgang til markedet for elektroniske kommunikationstjenester, ikke henhører under anvendelsesområdet for denne artikel 12 (jf. bl.a. domme Vodafone Malta og Mobisle Communications, C-71/12, EU:C:2013:431, præmis 25, samt Fratelli De Pra og SAIV, C-416/14, EU:C:2015:617, præmis 41).

23 Hvad angår tilladelsesdirektivets artikel 13 har Domstolen henvist til, at denne bestemmelse ikke omfatter alle de afgifter, som den infrastruktur, der muliggør udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, kan undergives (domme Belgacom og Mobistar, C-256/13 og C-264/13, EU:C:2014:2149, præmis 34, og Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, præmis 18).

24 Denne artikel vedrører således betingelserne for opkrævning af afgifter for brugsret til radiofrekvenser eller numre eller for tilladelser til at installere faciliteter på, over eller under offentlig eller privat ejendom (domme Belgacom og Mobistar, C-256/13 og C-264/13, EU:C:2014:2149, præmis 31, og Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, præmis 19).

25 I den foreliggende sag fremgår det af forelæggelsesafgørelsen, at den i hovedsagen omhandlede afgift »med solidarisk hæftelse påhviler enhver fysisk eller juridisk person, der er indehaver af en tinglig ret eller en brugsret over en antenne til mobiltelefoni«, dvs. »enhver antenne, der udsender eller

videresender elektromagnetiske bølger, der muliggør mobiltelefoni, uanset om den er forbundet med et særskilt anlæg eller fastgjort til et tårn eller en mast«, og som er »opstillet på Etterbeek kommunes område«.

26 Som det fremgår af de bemærkninger, der er afgivet for Domstolen, forekommer den begivenhed, der udløser denne afgift, som pålægges enhver fysisk eller juridisk person, der er indehaver af en tinglig ret eller en brugsret over en antenne til mobiltelefoni, uanset om denne er indehaver af en tilladelse udstedt i henhold til tilladelsesdirektivet, ikke at have tilknytning til proceduren for den generelle tilladelse med henblik på at give virksomheder ret til at udbyde elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, hvilket det imidlertid påhviler den forelæggende ret at efterprøve.

27 Desuden henviser begreberne »faciliteter« og »installere«, der er anvendt i tilladelsesdirektivets artikel 13, ifølge Domstolens praksis til henholdsvis den fysiske infrastruktur, der muliggør udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, og til deres fysiske installation på de pågældende offentlige eller private ejendomme (domme Belgacom og Mobistar, C-256/13 og C-264/13, EU:C:2014:2149, præmis 33, og Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, præmis 21).

28 Skønt den i hovedsagen omhandlede afgift pålægges enhver fysisk eller juridisk person, der er indehaver af en tinglig ret eller en brugsret over en antenne til mobiltelefoni, som udgør fysisk infrastruktur, der muliggør udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, forekommer den nævnte afgift således ikke at besidde kendetegnene for en afgift, som pålægges virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, som en modydelse for retten til at installere faciliteter.

29 Henset til ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at tilladelsesdirektivets artikel 12 og 13 skal fortolkes således, at de ikke er til hinder for, at en afgift som den i hovedsagen omhandlede pålægges enhver fysisk eller juridisk person, der er indehaver af en tinglig ret eller en brugsret over en antenne til mobiltelefoni.

Sagens omkostninger

30 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

Artikel 12 og 13 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/20/EF af 7. marts 2002 om tilladelser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (tilladelsesdirektivet) skal fortolkes således, at de ikke er til hinder for, at en afgift som den i hovedsagen omhandlede pålægges enhver fysisk eller juridisk person, der er indehaver af en tinglig ret eller en brugsret over en antenne til mobiltelefoni.

Underskrifter